

Ändring i djurskyddslagen

Sammanfattning

I betänkandet behandlas proposition 2001/02:93 Ändringar i djurskyddslagen, m.m. såvitt avser förslaget till lag om ändring i 16 § djurskyddslagen (1988:534). Propositionen i övriga delar behandlades av riksdagen våren 2002 (bet. 2001/02:MJU20, rskr. 2001/02:257). Riksdagens beslut innebär att alla djur skall omfattas av djurskyddslagens bestämmelser om att djur skall hållas och skötas så att det främjar djurets bästa. Tidigare gällde lagen endast lantbrukets djur, försöksdjur och djur som används för tävling. Vidare infördes i lagen ett bemyndigande för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket att meddela föreskrifter om villkor för försäljning eller annan överlåtelse av djur. Bemyndigandet gör det också möjligt att förbjuda försäljning eller överlåtelse av djur för att hindra att verksamheten äger rum under olämpliga former eller på olämpliga platser. Härigenom kan bl.a. problemen med dålig djurhållning vid häst- och andra djurmarknader minskas. Föreskrifterna gäller också verksamhet som inte är yrkesmässig. Bestämmelserna i fråga om brott mot djurskyddslagen skärptes.

Regeringens förslag till ändring i 16 § djurskyddslagen innebär krav på tillstånd för den som yrkesmässigt eller i större omfattning håller, föder upp, upplåter eller säljer sällskapsdjur eller hästar. Tillstånd krävs även för den som tar emot sällskapsdjur eller hästar för förvaring och utfodring. Regeringens förslag innebär en utvidgning av tidigare krav på tillstånd och utgör en s.k. teknisk föreskrift som förutsätter ett visst anmälningförfarande enligt EG-rätten. Utskottet föreslog mot den bakgrunden att lagförslaget i denna del och två motionsyrkanden som väckts med anledning därav samt ett motionsyrkande från allmänna motionstiden 2001 skulle uppskjutas till riksmötet 2002/03. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag. Anmälningförfarandet är nu avslutat. Några följdmotioner har inte väckts under den motionstid som har löpt under hösten 2002.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till ändring i 16 § djurskyddslagen och avstyrker motionsyrkandena.

I betänkandet finns 2 reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden	5
Krav på tillstånd	5
Reservationer.....	8
1. Krav på tillstånd (punkt 1).....	8
2. Utbildning av hästägare (punkt 3)	9
Bilaga 1	
Förteckning över behandlade förslag.....	10
Propositionen.....	10
Motionerna	10
Följdmotioner	10
Motion från allmänna motionstiden 2001.....	10
Bilaga 2	
Regeringens lagförslag	11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Krav på tillstånd

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534) såvitt avser 16 §. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:93 punkt 1 i denna del samt avslår motionerna 2001/02: MJ34 yrkande 7 delvis och 2001/02: MJ35 yrkande 4.

Reservation 1 (m, kd, mp)

2. Straffsanktioner m.m.

Riksdagen avslår motion 2001/02: MJ34 yrkande 7 delvis.

3. Utbildning av hästägare

Riksdagen avslår motion 2001/02: MJ474 yrkande 2.

Reservation 2 (v, mp)

Stockholm den 24 oktober 2002

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Per Westerberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Per Westerberg (m), Åsa Domeij (mp), Sinikka Bohlin (s), Alf Eriksson (s), Rune Berglund (s), Sven Gunnar Persson (kd), Christina Axelsson (s), Carina Ohlsson (s), Jan Andersson (c), Jan-Olof Larsson (s), Bengt-Anders Johansson (m), Christin Nilsson (s), Rolf Lindén (s), Anita Brodén (fp), Sven-Erik Sjöstrand (v), Jan-Evert Rådhström (m) och Marie Wahlgren (fp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Våren 2002 behandlade utskottet proposition 2001/02:93 Ändringar i djurskyddslagen, m.m. Ändringarna innebär bl.a. att alla djur skall omfattas av djurskyddslagens bestämmelser om att djur skall hållas och skötas så att det främjar djurets bästa. Tidigare gällde djurskyddslagen (1988:534) endast lantbrukets djur, försöksdjur och djur som används för tävling. Vidare infördes i lagen ett bemyndigande för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket att meddela föreskrifter om villkor för försäljning eller annan överlåtelse av djur. Bemyndigandet gör det också möjligt att förbjuda försäljning eller överlåtelse av djur för att hindra att verksamheten äger rum under olämpliga former eller på olämpliga platser. Härigenom kan bl.a. problemen med dålig djurhållning vid häst- och andra djurmarknader minskas. Föreskrifterna gäller också verksamhet som inte är yrkesmässig. Bestämmelserna i fråga om brott mot djurskyddslagen skärptes. På förslag av utskottet beslutade riksdagen i enlighet med propositionen i dessa delar (prop. 2001/02:93, bet. 2001/02:MJU20).

I propositionen föreslås även ändringar i 16 § djurskyddslagen. Ändringarna innebär krav på tillstånd för den som yrkesmässigt eller i större omfattning håller, föder upp, upplåter eller säljer sällskapsdjur eller hästar. Tillstånd krävs även för den som tar emot sällskapsdjur eller hästar för förvaring och utfodring. Regeringens förslag innebär en utvidgning av tidigare krav på tillstånd och utgör en ändring av en teknisk föreskrift, varför ett visst anmälningsförfarande förutsätts enligt EG-rätten (direktiv 98/34/EG). För att detta förfarande skulle kunna iakttas föreslog utskottet att behandlingen av 16 § i lagförslaget jämte två motionsyrkanden som väckts med anledning av propositionen i denna del samt ett motionsyrkande från allmänna motionstiden 2001 skulle uppskjutas till riksmötet 2002/03. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag. Anmälningsförfarandet är nu avslutat. Några följdmotioner har inte väckts under den motionstid som har löpt under hösten 2002. I detta betänkande behandlar utskottet propositionen och motionerna i den uppskjutna delen. Förslagen i motionerna återges i *bilaga 1*.

Lagförslaget återges i *bilaga 2*.

Ändringarna i 16 § djurskyddslagen föreslås träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

Utskottets överväganden

Krav på tillstånd

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om ändring i 16 § djurskyddslagen (1988:534) bl.a. så att tillstånd krävs för den som yrkesmässigt eller i större omfattning håller, föder upp, upplåter eller säljer sällskapsdjur eller hästar. Utskottet tillstyrker vidare att den som tar emot sällskapsdjur eller hästar för förvaring och utfodring skall ha tillstånd för verksamheten.

Utskottet avstyrker två motionsyrkanden (m, kd) om sådan ändring av 16 § att tolkningssvårigheter inte uppstår när det gäller begreppet verksamhet av större omfattning.

Utskottet instämmer i allt väsentligt i syftet med ett motionsyrkande (v) om vikten av hästägares kunskap om hästen och hästens behov men föreslår att motionen i denna del lämnas utan vidare åtgärd.

Propositionen

Den som yrkesmässigt eller i större omfattning håller, föder upp, upplåter eller säljer sällskapsdjur eller hästar skall enligt regeringens förslag ha tillstånd till verksamheten. Tillstånd krävs även för den som tar emot sällskapsdjur eller hästar för förvaring och utfodring. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket skall få meddela föreskrifter om undantag från krav på tillstånd.

Motionerna

När det gäller frågan om tillståndspliktig djurhållning anförs i motion MJ34 (m) att förslaget till 16 § djurskyddslagen bör ändras så att tolkningsproblem inte kan uppstå vid bedömning av vad som är yrkesmässig djurhållning eller djurhållning i större omfattning. Paragrafen bör även kompletteras med krav på tillstånd i förväg av den som bedriver verksamheten, och brott mot bestämmelsen bör vara straffsanktionerat (yrkande 7). Enligt motion MJ35 (kd) bör 16 § djurskyddslagen ändras så att tillstånd krävs endast för den som på yrkesmässiga grunder håller sällskapsdjur eller hästar. Bedömningen av vad som är större omfattning kommer enligt motionärerna att medföra orimliga gränsdragningar (yrkande 4).

Enligt motion MJ474 (v) bör hästägare genomgå en grundläggande utbildning om hästhållning eller på annat sätt visa att de har nödvändiga kunskaper om hästens behov (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

I sin nuvarande lydelse innehåller 16 § djurskyddslagen (1988:534) en bestämmelse som bl.a. innebär att den som yrkesmässigt eller i större omfattning föder upp eller säljer hundar eller tar emot hundar för förvaring och utfodring måste ha tillstånd till verksamheten. Tillståndskravet omfattar t.ex. den som bedriver kennel- och fodervärdsverksamhet men däremot inte den som t.ex. håller en stor mängd draghundar eller hyr ut vakthundar för kortare eller längre tid. Som regeringen anför är dessa verksamheter, som ofta främst bygger på ekonomiska intressen, emellertid av sådan karaktär att de kräver att den ansvariga personen har goda kunskaper om djur och även i övrigt har förutsättningar för att driva verksamheten. Mot den bakgrunden anser utskottet i likhet med regeringen att bestämmelsen om tillståndskrav bör vidgas till att gälla den som håller eller upplåter hundar yrkesmässigt eller i större omfattning.

Behov av kontroll över verksamheten genom krav på tillstånd föreligger emellertid inte bara beträffande hundar. Även yrkesmässig hantering eller hantering i större omfattning av andra sällskapsdjur kräver goda kunskaper hos den ansvariga och lämpliga utrymmen för verksamheten. Utskottet delar därför regeringens uppfattning att bestämmelsen bör utvidgas till att omfatta alla sällskapsdjur.

I djurskyddslagen finns redan i dag krav på tillstånd för verksamhet som innebär upplåtande av hästar eller användning av hästar i ridskoleverksamhet. Enligt utskottets mening kräver även annan yrkesmässig hantering i större omfattning av hästar, såsom fodervärdsverksamhet eller försäljning av hästar på marknader, mycket goda kunskaper hos den ansvariga och utrymmen som är lämpliga för ändamålet. Som regeringen anför finns emellertid anledning att anta att sådan verksamhet inte sällan styrs av ekonomiska intressen på bekostnad av djurens välfärd. Mot den bakgrunden finner utskottet, som delar regeringens uppfattning härvidlag, att bestämmelsen i 16 § djurskyddslagen bör utvidgas även såvitt avser hästar så att också hållande, uppfödning, försäljning och mottagande av hästar för förvaring och utfodring omfattas av kravet på tillstånd när verksamheten är yrkesmässig eller av större omfattning. Med hänsyn till den föreslagna utvidgningen av bestämmelsens tillämpningsområde anser utskottet i likhet med regeringen att Jordbruksverket bör ges möjlighet att utfärda föreskrifter om undantag från kravet på tillstånd. Som anförts i propositionen kan undantag t.ex. vara befogat för den som på landsbygden håller ladugårdskatter i större omfattning eller för den som föder upp möss eller andra smådjur.

Den nuvarande tillståndspliktens omfattning behandlades av utskottet våren 1988 i samband med att den nu gällande djurskyddslagen antogs av riksdagen (prop. 1987/88:93, bet. JoU 1987/88:22). I specialmotiveringen till lagen anförde departementschefen att en verksamhet för att omfattas av tillståndsplikt antingen skall bedrivas i yrkesmässiga former eller äga rum i större omfattning. Å ena sidan behöver enligt departementschefen den omständigheten att en verksamhet ger ett viss ekonomiskt utbyte inte innebära att

verksamheten är tillståndspliktig. Å andra sidan kan en rörelse som är av en viss omfattning falla under tillståndstvånget även om den inte bedrivs av ekonomiska skäl. Utskottet ansåg att detta uttalade ger viss vägledning rörande omfattningen av den föreslagna tillståndsplikten. Om så erfordras skulle enligt utskottet en precisering kunna göras genom verkställighetsföreskrifter eller inom ramen för tillsynsmyndighetens verksamhet. Utskottet vidhåller sin uppfattning och konstaterar samtidigt att Jordbruksverket i och med regeringens förslag ges möjlighet att meddela föreskrifter om undantag från kravet på tillstånd. Mot denna bakgrund och med hänvisning till vad utskottet anfört ovan tillstyrker utskottet regeringens förslag såvitt avser ändring i 16 § djurskyddslagen. Med det anförda bör motionerna MJ34 (m) och MJ35 (kd) i berörda delar lämnas utan riksdagens åtgärd.

Med anledning av motion MJ34 (m) vill utskottet tillägga att det utvidgade tillståndskravet börjar gälla fr.o.m. den dag lagen i denna del träder i kraft, dvs. den dag regeringen bestämmer. Tillstånd kommer därmed att krävas för redan etablerade verksamheter och vara en förutsättning för nya verksamheter. När det gäller motionens krav på straff för den som inte iakttar tillståndsplikten vill utskottet erinra om att enligt 36 § djurskyddslagen i dess nuvarande lydelse skall den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot bl.a. 16 § i lagen dömas till böter eller fängelse högst ett år. De förslag om ändringar som antogs av riksdagen våren 2002 (bet. 2001/02:MJU20) och som träder i kraft den 1 januari 2003 innebär bl.a. skärpning av straffbestämmelserna. Motionen i denna del avstyrks.

Som utskottet anfört ovan syftar det krav på tillstånd för verksamhet med sällskapsdjur och hästar som regeringen föreslår till garantier för att den som omhänderhar sådana djur också har mycket goda kunskaper om djuren. Utskottet har således ingen annan uppfattning än motionärerna i motion MJ474 (v) om vikten av att den som har hästar i sin vård också har erforderlig kunskap om och förmåga att tillgodose hästens behov. Utskottet är emellertid inte berett att tillmötesgå motionens yrkande om mer formaliserade krav på utbildning i ämnet. Med det anförda bör motionen i denna del lämnas utan vidare åtgärd från riksdagens sida.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Krav på tillstånd (punkt 1)

av Per Westerberg (m), Åsa Domeij (mp), Sven Gunnar Persson (kd), Bengt-Anders Johansson (m) och Jan-Evert Rådström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534) såvitt avser 16 § och tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 1. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:93 punkt 1 i denna del och motion 2001/02:MJ34 yrkande 7 delvis samt avslår motion 2001/02:MJ35 yrkande 4.

Ställningstagande

Redan i dag har många kommuner svårigheter att i ärenden om tillstånd enligt 16 § djurskyddslagen (1988:534) avgöra huruvida en viss verksamhet omfattar så många djur att den kan anses bedrivas i större omfattning och därmed vara tillståndspliktig. Bland annat har ärenden om tillstånd för verksamhet med pälsdjur av denna anledning kommit att ta oproportionerligt stora resurser i anspråk för de ansvariga kommunala nämnderna. Med bestämmelsens nuvarande utformning är kommunerna dessutom förhindrade att överlåta till Jordbruksverket att fastställa gränsdragningen, vilket bl.a. resulterat i att tillämpningen varierar över landet. Detta förhållande anser vi otillfredsställande. Regeringens förslag om utvidgat krav på tillstånd för den som yrkesmässigt eller i större omfattning bedriver verksamhet med sällskapsdjur, hästar och pälsdjur kan enligt vår mening leda till ytterligare tolkningsproblem när det gäller ifrågavarande bestämmelse. Vi tillstyrker emellertid regeringens förslag till ändring i 16 § men anser, i likhet med motionären i motion MJ34 (m), att regeringen bör återkomma med förslag om sådan ändring i paragrafen att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket ges möjlighet att meddela föreskrifter om tillståndsplikt för viss djurhållning. Enligt vår mening bör av föreskrifterna framgå vid vilket antal djur av respektive djurslag en verksamhet är tillståndspliktig. Vad ovan anförts bör ges regeringen till känna.

2. Utbildning av hästägare (punkt 3)

av Åsa Domeij (mp) och Sven-Erik Sjöstrand (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02: MJ474 yrkande 2.

Ställningstagande

Som anförs i motion MJ474 (v) beror de flesta fall av vanvård av hästar på bristande kunskap om hästen och hästens behov. För att hejda en utveckling som innebär alltfler upptäckta fall av vanvårdade hästar bör hästägare genomgå en grundläggande utbildning om hästhållning eller på annat sätt visa att de har nödvändiga kunskaper om hästens behov. I utbildningen bör ingå bl.a. kunskap om foder, hästars kroppsspråk och sociala beteenden, enklare hovvård och vanliga sjukdomar. Dessutom bör hästägaren känna till vad som bör finnas i ett husapotek för hästen och hur denna utrustning skall användas. Det är också betydelsefullt att hästägaren har grundläggande kunskaper om hästens utrustning och hur denna påverkar hästen. Utbildningen bör även göra tydligt det ansvar det innebär att äga och ha hand om hästar. Detta bör ges regeringen till känna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Regeringen (Jordbruksdepartementet) föreslår i proposition 2001/02:93 att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534).

Motionerna

Följdmotioner

2001/02: MJ34 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillståndspliktig djurhållning.

2001/02: MJ35 av Caroline Hagström m.fl. (kd):

4. Riksdagen beslutar avseende ändring i 16 § djurskyddslagen i enlighet med vad som anförs i motionen.

Motion från allmänna motionstiden 2001

2001/02: MJ474 av Jonas Ringqvist m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kunskapskrav på hästägare.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag